

ΟΤΑΝ ΕΣΠΑΖΑΝ ΤΑ ΦΤΕΡΑ ΤΟΥ ΑΕΤΟΥ...

Ο ΜΑΡΤΥΡΙΚΟΣ ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΟΥ ΜΕΓΑΛΟΥ ΝΑΠΟΛΕΟΝΤΟΣ

Στο νησί της εξορίας, του μαρτυρίου και του θανάτου. Η κόλακας της Άγιας Ελένης. Ένας δεσμοφύλακας—θρήνη! Η σκληρότης του Χούδσον Λού. Ο Ναπολέων στο κρεβάτι του πόνου. Χωρίς γιατρούς, μακριά απ' τη γλυκεία πατρίδα, κλπ.

ΤΙΣ 15 'Οκτωβρίου 1815, ο Ναπολέων—από πλάι με σπασμένα τὰ φτερά — αποβιβάστανε από τραγικό νησί της Άγιας Ελένης, στο όποιο τὸν είχαν ἐξορίσει οἱ Ἄγγλοι. Ἐλάχιστοι στενοὶ φίλοι του συνόδευσαν ἀπὸ πένθημα αὐτὸ ταξιδιὶ τὸν ἀνθρώπου ποὺ περιέγραψε σ' ὅλη τὴν Εὐρώπη τὴ σημαία τῆς μεγάλης στρατιᾶς...

Ὅταν ὁ Ναπολέων ἀντίκριτε ἀπὸ μακριὰ, ἀπὸ τὴ κατὰστροφα τοῦ «Βελλερούφοντος», τὸ νησί τῆς ἐξορίας του, «τὸν πῶ ἀπαισιω εὐράχο πὺ μορεὶ νὰ σὺλλάζῃ ἢ φαντασίᾳ τοῦ ἀνθρώπου», — κατὰ τὴν περιγραφὴ ἐνὸς συγγρά-

φου—, ἕνα μαῦρο ὄγκο ποὺ προβάλλει μέσα ἀπὸ τὴ θάλασσα σὰν κρακοειδέα στὴν ἐπιφάνεια τῆς ἀθύσου, ἔσκυψε τὸ κεφάλι του καὶ δὲν μπόρεσε νὰ κρατήσῃ ἕνα ἀνοστεναγμό».

Προσείστανθηκε ἄραγε ὅτι τὸ ἀρρώδες ἐκείνο νησί θὰ γινόταν ὁ τύπος του; Ἡ μίσητος ἐφοίσε μὲ τὴ σκηνὴ ὅτι αὐτὸς, δὲν μπόρεσε νὰ τὸν χωρῆσῃ ἀπὸ τὴν ἠὲ Εὐρώπη, ἢ ἂν καταδικασμένοι νὰ ζῆσαι σὺ κείνῳ τὸ θραυγόντην;

Ἡ ὄλιβερὸ ἀλήθεια, ἀποσιδῆτοτε, εἶνε ὅτι ὁ Χούδσον Λού, στὸν ὅποιον ἡ Ἀγγλία εἶχε ἀναθέσει τὴν ἐπιβουρὴ τοῦ Ναπολέοντος στὴν Ἄγια Εὐλένη, ἔκανε ὅτι μπόρεσε γιὰ νὰ παραρῆ τῆς τελευταίας μέρες τοῦ ἐνδόξου αἰχμαλώτου του. Ἀνθρώπος μὲ στενὴ ἀντίληψιν ὁ Λού, τυφλὰ κολλημένος στὸ γράμμα τὸν νόμον, θεωροῦσε τὸν Αὐτοκράτορα σὰν ἀπὸ φιλανθρωπίαν καὶ τοῦ φρονότανε σὰν νὰ ἦταν κοινὸς καταδίκος...

Μὰ ἡ ἀγοριότης τοῦ Λού ἐξεδηλωθῆ ἐντονώτερα ἀπὸ τὸν καιρὸ ποὺ ὁ Ναπολέων ἀρχισε νὰ παρακαλεῖται ὅτι δὲν ἀισθάνεται καλά τὸν ἐαυτὸ του.

Ὁ Αὐτοκράτορα εἶχε σιδερένια ὄγκια ὡς τὴ μέρα ποὺ ἔφτασε στὴν Ἄγια Εὐλένη. Ἡ μεγάλης καὶ κορασιτικῆς ἐξοστρατιῆς του, ἀντὶ νὰ τὸν καταβάλουν, τοῦ ἔκαναν κακὸ. Ἡ κωλοσοφία τοῦ αἵματός του ἦταν ἐλαττωμένη καὶ οἱ γιατροὶ τοῦ συνεισέβουσαν νὰ κινεῖται πλάντοτε καὶ νὰ δοιεύη πολὺ γιὰ νὰ παραγάγει μεγάλη καθεὶ σὸ σώμα του.

Ἀπὸ τὴν ἐποχὴ βίως ποὺ περιορίστηκε στὸ νησί τῆς ἐξορίας του, ἀρχισε νὰ ἀισθάνεται συχνῶς ἀδύναμις. Πιρσταν τὰ πόδια του, τὸν ἔπιαναν θανάτοι ποικιλοτρόποι, ἀρχισαν νὰ κέρφουν τὰ δόντια του. Ὁ γιατρός ποὺ τὸν ἀπέταξε, τοῦ εἶπε νὰ ζήσει μακρινὸς περιπάτους, ποὺ θὰ διεκάλειαν τὴν κωλοσοφία τοῦ αἵματος. Μὰ ὁ ἀδυσμοφύλαξ δὲν ἐνούσισε μὲ κανένα τρόπο ν' ἀφήσῃ τὸν αὐτοκράτορα νὰ προσεγγίσῃ πέρα ἀπὸ τὴν ἄκτινα ποὺ τοῦ εἶχε ὀρίσει γιὰ τὸ σπίτι του!

Ἡ κατὰστροφα αὐτὴ βάστηξε ὡς τὰ 1817, ὅποτε ὁ Ναπολέων ἀρχισε νὰ νοσήθῃ καὶ θανάτους πόνους στὸ στομάχι. Ὁ γιατρός δὲν ἀπέδωσε στὴν ἀρχὴ μεγάλη σημασία στὰ συμπτώματα αὐτά. Στὸ τέλος, βίως ἀναγκάστηκε, ὕστερ' ἀπὸ μιὰ προσεχτικώτερη ἐξέταση, νὰ ἀμολογήσῃ ὅτι ὁ αἰχμαλώτος του ὑπέφερε ἀπὸ τὸ σιρότι. Ἡ πάθησι αὐτὴ χρειαζόταν εἰδικὴ θεραπεία. Ὁ Ναπολέων παρακάλεσε τὸ Χούδσον Λού νὰ τοῦ ἐπιτρέψῃ νὰ φέρῃ ἀπὸ τὴ Γαλλία μερικὸς γνωστοὺς τοῦ γιατροῦ, οἱ ὅποιοι ἤξεραν καλὰ τὴν κρίσι του. Μὰ ὁ δεσμοφύλαξ ἀρνήθηκε νὰ χορηγήσῃ τὴ σχετικὴ ἄδεια, νομίζοντας πὺς ὁ Ναπολέων ἰσοκράντανε τὸν ἀρρώστο, γιὰ νὰ ἐρθε σὲ ἐπαφὴ μὲ ἀπαδούς του ἀπὸ τὴ Γαλλία καὶ νὰ καταστρώσουν οὗ-

τοῦ μέλους καὶ ποὺς ξέρει, ἴσως θ' ἀποφασίσει νὰ τὸν παντρευθῇ, ἂν μιὰ ἡμέρα ὁ ὄρατος Σόρνεσον δὲν ἐλάμβανε ἕνα τηλεγράφημα ἀπὸ τὸν πατέρα του, ὁ ὅποιος τὸν ἀδιέτασσε νὰ ἐπιστρέψῃ ἀμέσως εἰς τὴ Σουηδία!... Ἐκεῖνος τότε ἀναγκάστηκε νὰ ἐγκαταλείψῃ τὸ Χόλλανδοντ καὶ ἡ Γκρόβα Γκάρμτο ἔμεινε πάλι μόνη καὶ ἠσυχασμένη, ὅπως πρόστα...

Αὐτὸ εἶνε τὸ τρομερὸ σκάνδαλο τὸν ἐρώτων της μὲ τὸν Σόρνεσον. Στὴν Ἀμερική βίως γράφτηκαν σχετικῶς ἢ πὺ τρομακτικῆς ἱστορίας καὶ τὰ πὺ φανταστικὰ πράγματα. Ἡ Γκρόβα Γκάρμτο ὄσο, ὅπως κάνει πάντα, δὲν ἔδωσε καμιά ἀπάντησιν σ' ὅλας αὐτῆς τῆς συγκοφαντικῆς διαδόσεις. Ἐμεινε σιωπηλὴ καὶ μυστηριώδης σὰν τὴν Σπέργγα, ὑποφέροντας διαρκῶς ἀπὸ νευρικῆς κρίσεις γιὰτι, ὅπως θὰ ξέρετε ἀκόμα ἄλλο, ἡ Γκρόβα Γκάρμτο εἶνε νευρασθενής!...

ΦΡΑΝΣΟΥΑΖ ΠΟΖΑΙ

δια ἀποδόσεως!

Ἡ ὄγκια τοῦ Ναπολέοντος πήρκανε πλά ὄσωνα στὸ χειρότερο. Ὑστερ' ἀπὸ κάμποσο καιρὸ, ὁ Ἄγγλος γιατρός ποὺ τὸν ἀπέταξε, εἶπε ὅτι εἶχε ἀπαρτῆ στὴν πρόθεσιν διαγράφει, πὺς ὁ αἰχμαλώτος δὲν ἔπαυε ἀπὸ τὸ σιρότι του, ἀλλ' ἀπὸ μιὰ ἄλλη ἀρρώστια βαρύτερας μορφῆς, τὴν ὅποια δὲν μπόρεσε νὰ προσδιορίσῃ.

Πολλοὶ γιατροὶ, ποὺ περιέγραψαν ἐκ τὸν ὑπέροχον τὴν ἀσθένεια τοῦ Ναπολέοντος, βασίζονται εἰς τὴν πληροφορίαν ποὺ ἔδωσαν σ' ἀπομνημονεῖατά τους ὅτι ὅσα παρακολούθησαν ἀπὸ κοντὰ τὸν αὐτοκράτορα στὰ τελευταία χρόνια τῆς ζωῆς του, ἀναφέρουν ὅτι ἡ ἐπιθανάτιος ἀγωνία του ἀρχισε τὸ Νοεμβρίον τοῦ 1820 καὶ τελείωσε τὸ Μάϊου τοῦ 1821, μὲ τὸ θάνατό του.

Στοὺς ἔμψι αὐτοὺς μῆρες, ὁ Ναπολέων ὑπέφερε ἀνεκδιήγητα μαρτύρια. Οἱ πόνου τοῦ στομάχου του εἶχαν καταπληθῆ ἀναπόφευκτο καὶ τὸν ἔκαναν πολλές φορὲς νὰ πέφτῃ καταρῆς καὶ νὰ σπαρασσῆ σὰν ψυφί. Τὸν ἔπιαναν συχνὰ ἔμετοι. Ἐνας βίως τοῦ ἔσκαψε τὸ στήθος. Δὲν μπόρεσε πλά νὰ φέρῃ τίποτα, οὔτε ν' ἀντικρίθῃ τὸ φῶς τῆς ἡμέρας ἢ τῆς λαμπίας.

Ζοῦσε μέσα σ' ἕνα διαρκῆ σκοτάδι, δογγόντας ἀπὸ τὸ πρὸ ὡς τὸ βράδι. Οἱ πιστοὶ ὀπαδοὶ του, στρατιῶται καὶ εἰσενεῖς ποὺ τὸν ἀκολούθησαν ἀπὸ ἀγάπην εἰς τὴν ἐξορία του, περπατοῦσαν γρημφόντας μὲς' στὸ σκοτεινὸ δοματίου του — ἐνὸ ἔξω ὁ βίως φρόντιζε τὴν πλάσι—γιὰ νὰ τὸν πλησιάζουν στὸ κρεβάτι του καὶ νὰ τοῦ δώσουν νὰ πῆ λίγῳ νερόν...

Ὅταν ὁ Χούδσον Λού εἶδε πὺς ἡ κατὰστροφα τοῦ Ναπολέοντος χειρότερη, ἀναγκάστηκε νὰ μετακινήσῃ γιὰ τοὺς τυπούς διὰ ἄλλους γιατροὺς ἀπὸ τὴν Ἀγγλία, ἂν καὶ κατὰ βάθος ἦταν βέβαιος ὅτι ἡ ἀρρώστια τοῦ αἰχμαλώτου του ἦταν... ἀποσιδῆτη!... Μὰ οὔτε καὶ οἱ καινοὶ ἄλλοι γιατροὶ δὲν μπόρεσαν νὰ καταλάβουν ὅτι ἡ ἀνεξήγητὴ ἀσθένεια τοῦ Ναπολέοντος ἦταν καρπὸν τοῦ στομάχου, ἕνας καρπὸς τρομερῆς μορφῆς ποὺ ἔπρεπε τὰ ποῦδα.

Κι' ἔδωκεν στὸν αὐτοκράτορα διάφορα φάρμακα, ἄσχετα μὲ τὴν πάθησι του. Μεταξὺ τὸν γιατροῦν αὐτῶν, προσηλόντα ὄσοι κατεχάνε τὰ... θεματοεπιστήματα καθαροῦ. Καὶ τὸ ἀποτέλεσμα ἦταν νὰ ἐπιδεινωθῇ ἡ κατὰστροφα τοῦ Ναπολέοντος.

Ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τοῦ Ἀπριλίου 1821, ὁ πόνος δὲν ἄφησε διαύου τὸν αὐτοκράτορα.

Καὶ, μέσα στὸ παράρημά του, ὁ ἐτοιμοθάνατος Ναπολέων ἔδωκε τὴ σημαία τῆς μεγάλης στρατιᾶς νὰ περιέφεραται καὶ πάλι εἰς τὴν Εὐρώπη, νικητρία καὶ θριαμβευτικὴ καὶ καλοῦσε κοντὰ του τὸ παιδί του, τὸ διαδόχου του, τὸ δοῦκα τοῦ Βαυαρίας — τὸν τραγικὸ Ἀστίδα — γιὰ νὰ τὸν φέρῃ καὶ νὰ τοῦ δώσῃ τὴν πατρική του εἰρήνη. Ἀκόμη ἔδωκε στὰ ὄνειρά του ὀράματα ἰσχυρότητα, τρομακτικῆς φαντασμαγορίας.

Τὸ κακὸ προσηλόντε.

Σιγά-σιγά, ἡ ἀνάτη τοῦ Ναπολέοντος ἀρχισε νὰ γίνεται δυσκολώτερη. Καὶ τὴν νύχτα τῆς 4ης πρὸς τὴν 5ην Μαΐου, ὁ αὐτοκράτορα, ἀπὸ συνήθε ἀπὸ μιὰ λιποθυμία, ψιθύρισε:

—Γαλλία!... Στρατιά!...

Αὐτὰ ἦσαν τὰ τελευταία του λόγια.

Τὰ μάτια του πήρκανε γυαλίνα ἔμφρασι. Τὸ κάτω σαγόνι του ἔπεσε.

Ἡ ἐπιθανάτιος ἀγωνία του μῆρες εἰς τὴν τελευταία φάσιν της...

Τὸ πρὸ τῆς 5ης Μαΐου 1821, στῆς 5 καὶ 49 ἀκριβῶς, ὁ ἀνασθητος πλά Ναπολέων ἔκανε ἕνα τελευταῖο μορφασμό. Τὰ χεῖλη του ἔδρασαν ἀπὸ τὰ μάτια του ἀνοίξαν—καὶ ἔμειναν ὀρθάνοχητα.

Ὁ Μέγας Ναπολέων δὲν ζοῦσε πλά.

Καὶ θῆαν οἱ γιατροὶ τεμάχισαν μὲ τὰ χεῖρῶτα τους τὸ στομάχι του καὶ τὸ εἶδαν κατὰμωρο, σάπι, φαρμωμένο ἀπὸ τὸν καρκίνου, ποττωσιμωμένο ἀπὸ τὴν ἀσθένεια, τότε μόνον μπόρεσαν νὰ καταλάβουν ἀπὸ τί εἶδους ἀσθένεια πέθανε ὁ πολυδυναμικὸς αὐτοκράτορα!

ΣΟΦΑ ΛΟΓΙΑ

—Ἡ ἐλπίδες μοιάζουν μὲ τὰ μυθοπορήματα, λίγη πιθανότης, λίγη πραγματικότης, εἶνε ἀρετὴ νὰ τῆς δημιουργήσῃ. (Βοατοῖο)

—Ἡ ἀμάθεια εἶνε πὺ ἀδωχ ἀπὸ τὴν κασία. (Μπαλζάκ)